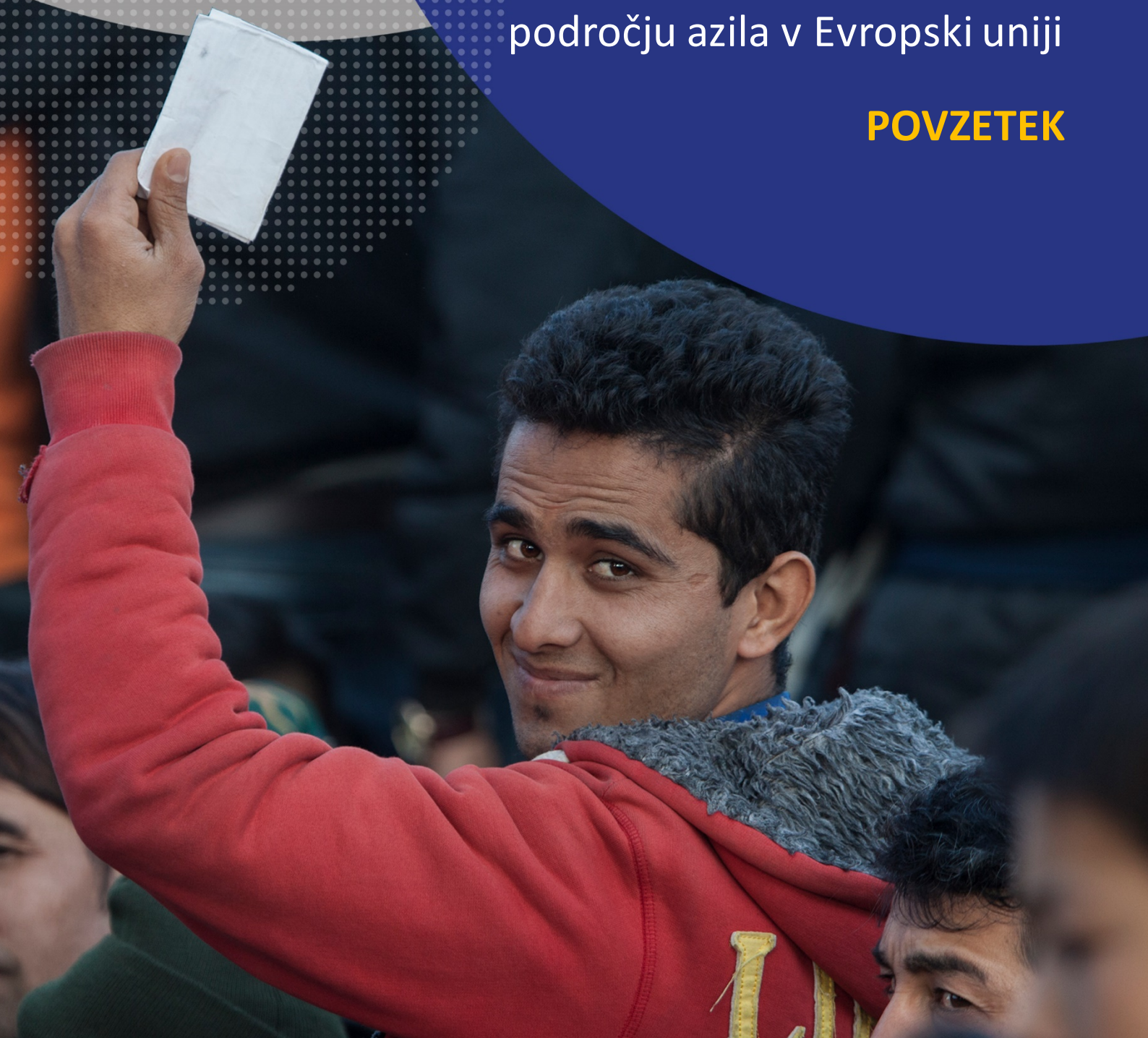

Poročilo urada EASO o azilu za leto 2021

Letno poročilo o stanju na
področju azila v Evropski uniji

POVZETEK

Fotografija na naslovnici: Steve Evans

© Evropski azilni podporni urad, 2021

Reprodukcija je dovoljena z navedbo vira.

Za vsako uporabo ali reprodukcijo fotografij ali drugega gradiva, ki ni zaščiten z avtorskimi pravicami urada EASO, je treba pridobiti dovoljenje neposredno od imetnika avtorskih pravic.

PDF ISBN 978-92-9465-062-7 ISSN 2600-3104 DOI 10.2847/40742 BZ-AH-21-001-SL-N

Poročilo urada EASO o azilu za leto 2021

Letno poročilo o stanju na področju azila v Evropski uniji

POVZETEK

Predgovor

Letos je izšla že deseta izdaja vodilne publikacije agencije, in sicer *poročila urada EASO o azilu*. Poročilo se je z leti stalno izboljševalo, da bi z njim zajeli in poročali o najnovejših trendih in političnih razpravah, osredotočenih na vzpostavitev usklajenega skupnega evropskega azilnega sistema (CEAS). Ponosni smo, da se je *poročilo urada EASO o azilu* razvilo v osrednji vir informacij o azilu v Evropi in da odraža rast agencije kot središča strokovnega znanja na področju azila od njene ustanovitve 19. junija 2010.

Vse večja vloga urada EASO je dejansko poudarjena v novem [paktu Evropske komisije o migracijah in azilu](#), ki je bil objavljen septembra 2020. Pakt ponuja nov začetek za razpravo o učinkovitem in humanem upravljanju migracij in azila v Evropi. Urad EASO je pripravljen prevzeti okrepljena pooblastila kot Agencija EU za azil (EUAA) in delovati kot del evropskega okvira za upravljanje zapletene migracijske realnosti ob polnem spoštovanju temeljnih pravic.

Pandemija covid-19 je pomembno vplivala na vse vidike življenja po vsem svetu. Da bi zmanjšali širjenje virusa in zagotovili varnost ljudi – tistih, ki iščejo zatočišče v Evropi, in osebja, ki je v neposrednem stiku s prosilci za azil – so bili v vseh državah EU+ izvedeni nujni ukrepi in dolgoročne spremembe postopkov. Letos so se države članice, nacionalni organi za azil in sprejem ter organizacije, ki delujejo na področju mednarodne zaščite, prvič od ustanovitve sistema CEAS soočili z dvojnimi izzivom: spoštovanjem temeljnih človekovih pravic do varnega življenja in obvladovanjem svetovne zdravstvene krize, zaradi katere bi lahko bili migranti in države sprejemnice izpostavljeni nadaljnjemu tveganju.

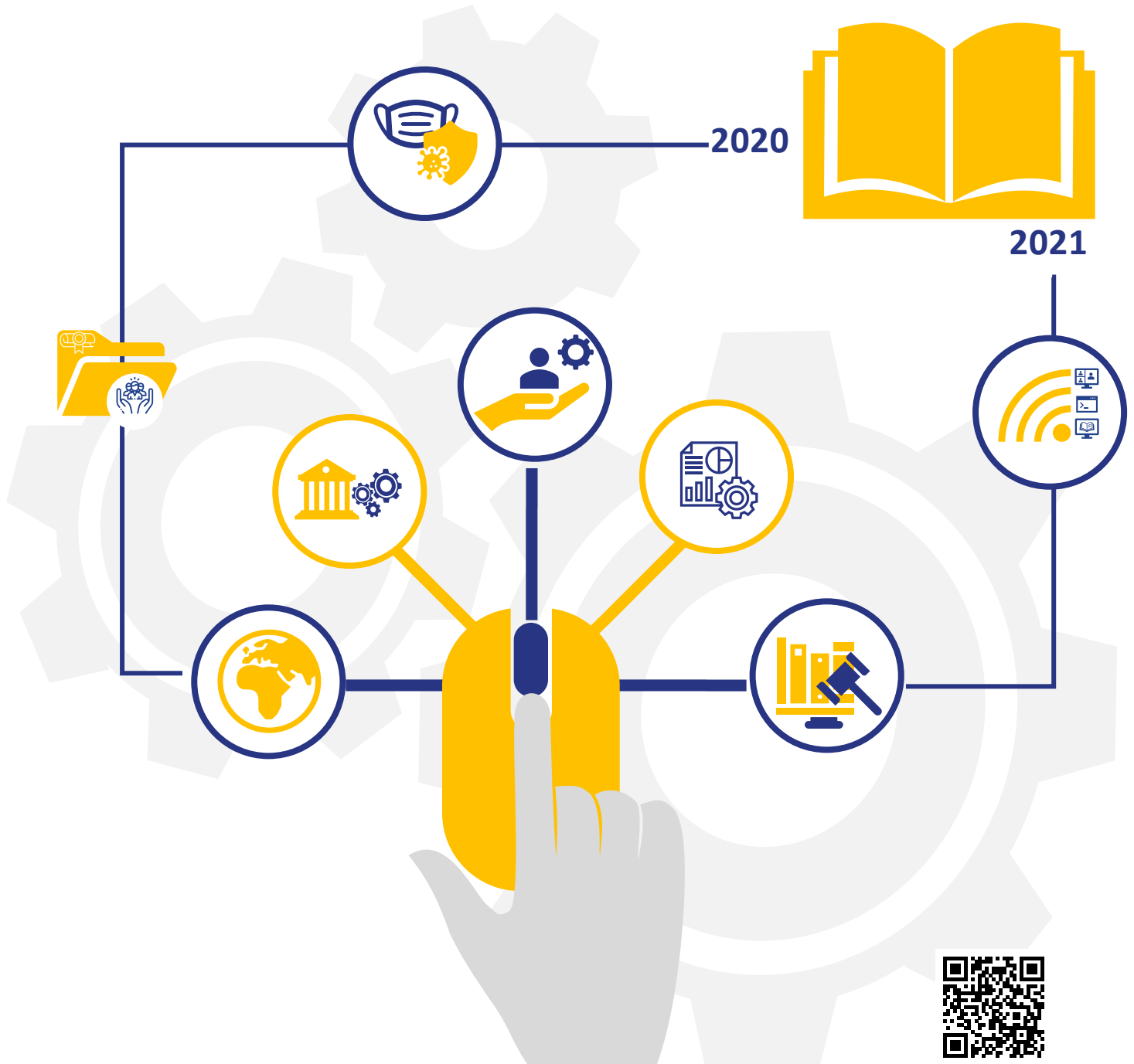

Nacionalne uprave so bile pred pravo preizkušnjo, dejavnosti urada EASO pa so bile neposredno usmerjene v podporo državam članicam pri zagotavljanju neprekinjenega izvajanja storitev in zagotavljanju nujne pomoči. Agencija je v letu 2020 razvijala orodja za izboljšanje in uskladitev postopkov, objavljala analitična poročila in usposabljala strokovnjake na področju azila. S posebno pobudo za zbiranje informacij je zagotavljala posodobljene, celovite in zanesljive informacije o vplivu pandemije covid-19 na azilni postopek. Rezultati so pokazali odpornost nacionalnih azilnih sistemov in sistemov za sprejem EU, ki so hitro prilagodili načine in se usmerili k digitalnim rešitvam, da bi zagotovili zatočišče tistim, ki ga potrebujejo. Te inovacije so lahko ključne za povečanje učinkovitosti in reševanje podobnih izzivov v prihodnosti ob hkratnem ohranjanju trajnostnega evropskega sistema.

Nina Gregori
Izvršna direktorica
Evropski azilni podporni urad

Uvod

Serija poročil urada EASO o azilu kot osrednji vir informacij o mednarodni zaščiti v Evropi zagotavlja celovit pregled ključnih dogodkov na področju azila v državah članicah Evropske unije, na Islandiji, v Lihtenštajnu, na Norveškem in v Švici (države EU+). Poročilo se začne s kratkim pregledom prisilnega razseljevanja na svetovni ravni, nato pa se osredotoči na evropski kontekst in postopoma povzame spremembe v zvezi z vsemi vidiki skupnega evropskega azilnega sistema (CEAS). V poročilu so predstavljeni izbrana sodna praksa, s katero se razlagata evropska in nacionalna zakonodaja, ter ključni statistični kazalniki za referenčno leto 2020, ki poudarjajo nastajajoče trende in učinkovitost azilnih sistemov.

Splošni pregled azila v letu 2020

Zaradi konfliktov, preganjanja, kršitev človekovih pravic, naravnih nesreč in propadanja ekosistemov je prisilno razseljenih na milijone ljudi po vsem svetu.

V uradnih statističnih podatkih se razlikuje med dvema skupinama prisilno razseljenih oseb: a) begunci in prosilci za azil, ki so prečkali mednarodne meje, in b) notranje razseljenimi osebami, ki so razseljene znotraj lastne države. Begunci so osebe, ki so pobegnile iz svoje države zaradi utemeljenega strahu pred preganjanjem zaradi rase, verske, nacionalne pripadnosti, političnega prepričanja ali pripadnosti določeni družbeni skupini in prečkale mednarodno mejo, da bi poiskale varnost. Notranje razseljene osebe niso prečkale meje svoje države, vendar so lahko vseeno v ranljivem položaju.

Mednarodna zaščita v okviru Evrope vključuje status begunca in status subsidiarne zaščite. Ta se nanaša na osebe, ki ne izpolnjujejo pogojev za status begunca, vendar so upravičene do zaščite, ker jim grozi resna škoda, kot so smrtna kazen ali usmrtitev, mučenje ali nečloveško ali ponižujoče ravnanje ali kazen v izvorni državi, ali resna in individualna grožnja življenju osebe zaradi vsesplošnega nasilja v primerih mednarodnega ali notranjega oboroženega spopada.

Junija 2020 je visoki komisar Združenih narodov za begunce (UNHCR) poročal, da skupno število prizadetih prebivalcev znaša približno 80 milijonov, vključno z 26,4 milijona beguncev, 4,2 milijona prosilcev za azil, 45,7 milijona notranje razseljenih oseb in 3,6 milijona Venezuelcev, razseljenih v tujini.

Dve tretjini svetovne populacije beguncev prihajata iz petih izvornih držav: Sirije, Venezuele, Afganistana, Južnega Sudana in Mjanmarja (v padajočem vrstnem redu). Velika večina razseljenega prebivalstva je nastanjena v državah in skupnostih, ki mejijo na krizno žarišče in so pogosto države v razvoju. Leta 2020 je bila Turčija še naprej vodilna država gostiteljica, sledili pa so ji Kolumbija, Pakistan, Uganda in Nemčija.

Pandemija covid-19, ki je izbruhnila leta 2020, je imela globok in kompleksen vpliv, saj je ustvarila ali okrepila potrebe po zaščiti po vsem svetu in ovirala dostop do varnosti. V teh zahtevnih razmerah so deležniki, ki sodelujejo pri zagotavljanju zaščite, ustrezno prilagodili svoje delo, da bi zagotovili kontinuiteto storitev, vključno z novimi načini registracije in obravnave prošenj ter večjo uporabo tehnologije in digitalnih rešitev.

Kljub izzivom, ki jih je predstavljala pandemija, je mednarodna skupnost delovala v okviru večstranskega sodelovanja, napredek, dosežen leta 2020 v okviru globalnega dogovora o beguncih, pa je vključeval:

- ➔ krepitev zmogljivosti zaščite po vsem svetu;
- ➔ povečanje dostopa do izobraževanja za razseljene otroke;
- ➔ spodbujanje trajnih rešitev;
- ➔ uvajanje rešitev čiste energije v humanitarnih okoljih;
- ➔ spodbujanje človekovega razvoja in gospodarske rasti kot strukturnih rešitev v nestabilnih okoljih;
- ➔ povečanje enakopravnega dostopa do zdravstvenih storitev, čiste vode in sanitarnih storitev, ter
- ➔ spodbujanje zaposlitvenih možnosti za osebe, ki jih prizadene razselitev.

EU ima ključno vlogo pri zagotavljanju rešitev za zaščito po vsem svetu, saj večino svojega humanitarnega proračuna namenja projektom za pomoč prisilno razseljenim osebam in njihovim gostiteljskim skupnostim.

Ker si mednarodna skupnost še naprej prizadeva za reševanje zapletenih vidikov razseljevanja na svetovni ravni, se lahko poudarek razvoja iz leta v leto spreminja in usmerja na področja, na katerih je mogoče doseči napredek pri lažšanju razmer razseljevanja ali na katerih je mogoče razviti nove načine zagotavljanja zaščite. Leta 2020 sta bili v ospredju razprav o mednarodni zaščiti dve področji, vsako iz različnih razlogov. **Preselitev** je bila med področji, ki jih je pandemija zaradi omejitev potovanj močno prizadela. Zaradi tveganj, povezanih z gibanjem v času izrednih zdravstvenih razmer na svetovni ravni, je bila še bolj poudarjena potreba po preselitvi pri zagotavljanju varne zakonite poti. Hkrati je pandemija državam ponudila priložnost za nadaljnji napredek na področju **digitalizacije**, da bi povečale učinkovitost azilnih postopkov.

Svetovni vzorci potreb po mednarodni zaščiti, 2020

5 držav

predstavlja **2/3** svetovne populacije beguncev.

6,6 mio
Sirija

3,6 mio
Venezuela

2,7 mio
Afganistan

2,3 mio
Južni Sudan

1,0 mio
Mjanmar

Venezuelski begunci so bili leta 2020 največja skupina novih prosilcev za azil.

Turčija je sprejela največ beguncev, sledijo ji Kolumbija, Pakistan, Uganda in Nemčija.

85 % svetovne populacije beguncev so sprejele države v razvoju.

Pandemija covid-19 je imela kompleksen vpliv na ustvarjanje ali povečanje potreb po zaščiti po vsem svetu in oviranje dostopa do varnosti.

Viri: EASO in podatki UNCHR

Programi preselitve so zaradi omejitev potovanj med pandemijo covid-19 skoraj zastali.

Pandemija je državam ponudila priložnost za nadaljnji napredek na področju **digitalizacije**, da bi povečale učinkovitost azilnega postopka.

2. Pomembne spremembe na področju azila v Evropski uniji v letu 2020

Evropska komisija je na podlagi napredka, ki je bil od leta 2016 dosežen v pogajanjih o dveh svežnjih predlogov reform, septembra 2020 predstavila novi **pakt o migracijah in azilu**. V njem je predlagan nov začetek obravnavanja migracij z izboljšanimi, hitrejšimi in učinkovitejšimi postopki ter vzpostavitev ravnovesja med pravično delitvijo odgovornosti in solidarnostjo. Cilj pakta o migracijah in azilu je določiti okvir za:

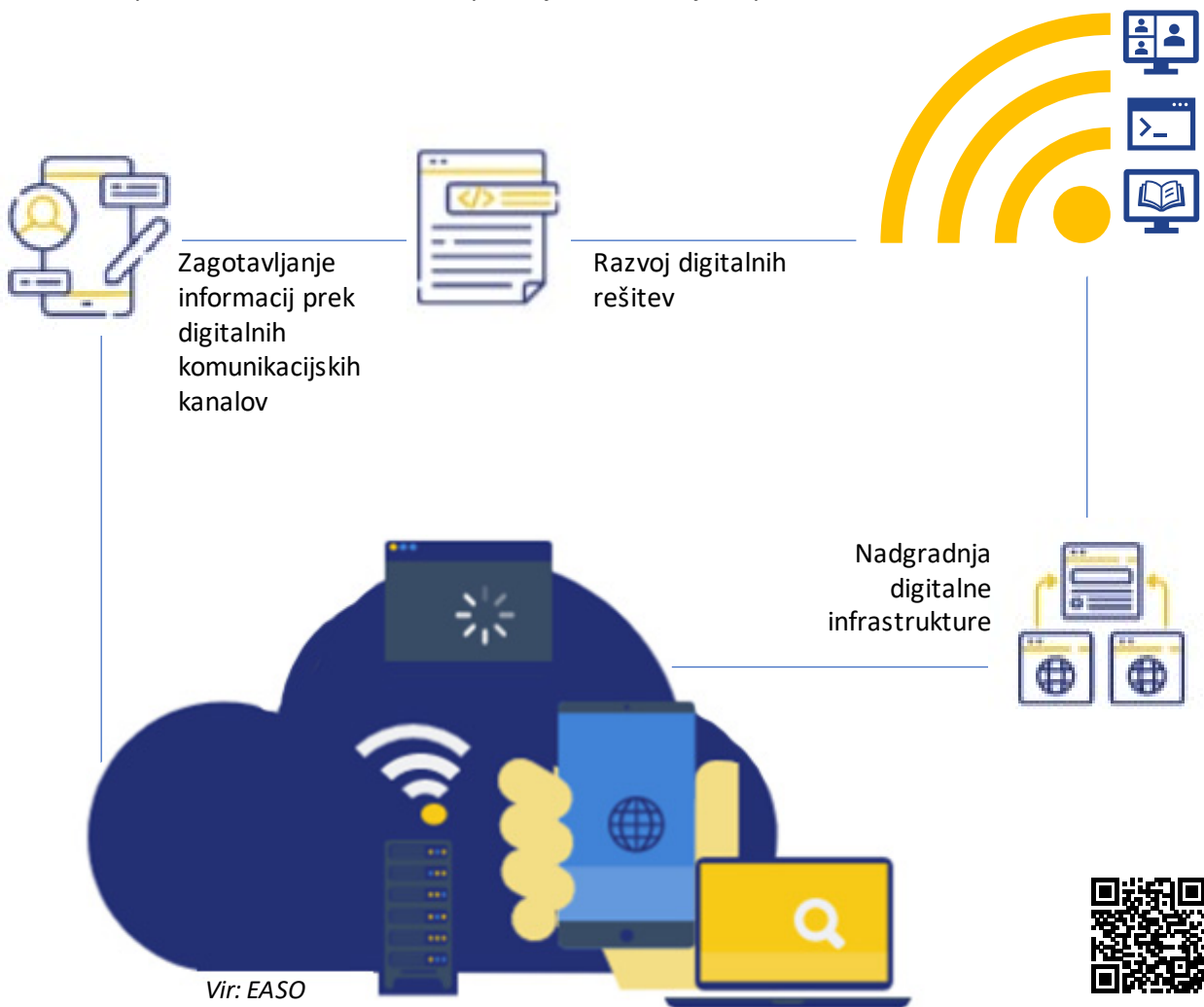
- zanesljivo in pravično upravljanje zunanjih meja, vključno z identifikacijskimi, zdravstvenimi in varnostnimi pregledi;
- pravične in učinkovite azilne sisteme v državah EU+, poenostavitev postopkov in vračanja zavrženih prosilcev;
- novi solidarnostni mehanizem za izkrcanja po iskanju in reševanju, države pod povečanim pritiskom in krizne razmere;
- odločno predvidevanje, pripravljenost na krize in odzivanje nanje;
- učinkovito politiko vračanja in usklajen pristop na ravni EU k vračanju državljanov tretjih držav v izvorno državo;
- celovito vodenje na ravni EU za boljše upravljanje in izvajanje azilne in migracijske politike;
- vzajemno koristna partnerstva s ključnimi tretjimi izvornimi državami in državami tranzita;
- trajnostne zakonite poti za tiste, ki potrebujejo zaščito, in privabljanje talentov v EU ter
- učinkovite politike vključevanja.

Da bi dosegli te cilje, je Evropska komisija ohranila svoje predloge in podprla že doseženečasne dogovore o uredbi o pogojih, direktivi o pogojih za sprejem, uredbi o vzpostavitvi okvira Unije za preselitev in Agenciji EU za azil. Pozvala je tudi k hitremu zaključku pogajanj o prenovljeni direktivi o vračanju. Evropska komisija je predlog spremenjene dublinske uredbe iz leta 2016 umaknila in ga nadomestila z novim predlogom uredbe o upravljanju azila in migracij. V povezavi s petimi predlogi iz let 2016 in 2018, ki so bili ohranjeni, pakt vsebuje sveženj devetih dodatnih instrumentov:

- ➔ novo uredbo o preverjanju;
- ➔ spremenjeni predlog za revizijo uredbe o azilnem postopku;
- ➔ spremenjeni predlog za revizijo uredbe Eurodac;
- ➔ novo uredbo o upravljanju azila in migracij;
- ➔ novo uredbo o ravnanju v kriznih razmerah in primeru višje sile;
- ➔ nov načrt za pripravljenost na migracije in migracijske krize;
- ➔ novo priporočilo o preselitvi in dopolnilnih poteh;
- ➔ novo priporočilo o operacijah iskanja in reševanja z zasebnimi plovili;
- ➔ nove smernice o direktivi o preprečevanju nudenja pomoči.

Predstavitve pakta o migracijah in azilu ter predlogi za povezane pravne instrumente so spodbudili ponovno razpravo o učinkovitem in humanem upravljanju migracij v Evropi. Celostni pristop Evropske komisije pri usklajevanju vključujočega postopka posvetovanja in prizadevanja za temeljito vključitev povezav med različnimi področji migracijske in azilne politike v en skladen pristop so bili pozitivno sprejeti, prav tako kot resnična prizadevanja za upoštevanje raznolikih potreb držav članic EU in premostitev preteklih nesoglasij. Čeprav se zdi, da imajo države članice še vedno različna stališča o nekaterih vidikih predlagane migracijske in azilne politike, predlogi, ki jih je pripravila Evropska komisija, zagotavljajo podlago za nadaljnji konstruktivni dialog na tehnični in politični ravni med zakonodajnim postopkom. Ob pozitivnih odzivih pa so nekateri državni in nedržavni akterji opozarjali na področja, na katerih bi bilo mogoče doseči več.

Pandemija covid-19 je seveda močno vplivala na migracijske tokove in delovanje azilnih sistemov v Evropi. Evropska komisija se v celoti zaveda težav, s katerimi se srečujejo države članice pri izvajanju ustreznih pravil EU med pandemijo, zato je izdala [sporočilo](#), v katerem je opredelila smernice za zagotavljanje neprekinjenosti azilnih postopkov in postopkov vračanja ter preselitve. Države EU+ so v različnih fazah azilnega postopka in v sprejemnih centrih uvedle številne ukrepe za zaščito fizičnega počutja posameznikov. Omejevalni ukrepi, upravičeni na podlagi javnega zdravja, so morda vplivali na spoštovanje temeljnih pravic in svoboščin, čeprav začasno, pri čemer so deležniki poudarili, da morajo biti ukrepi začasni, sorazmerni in se uporabljati le, kadar je to potrebno.

Da bi države EU+ lahko še naprej zagotavljale storitve in hkrati upoštevale nove ukrepe, so z razvojem in izvajanjem novih elektronskih sistemov digitalizirale številne korake azilnega postopka. Številne od teh rešitev lahko ostanejo trajnejše, da bi z njimi izboljšali učinkovitost azilnih sistemov, druge pa se lahko uporabijo kot metodološki načrti, če bodo države EU+ morale v prihodnosti reševati podobne izzive.

Kljub splošnemu zmanjšanju števila prihodov na zunanjih mejah EU v letu 2020, so se na posameznih migracijskih poteh v Evropo pojavili različni trendi. Na zahodni in vzhodnosredozemski poti je bilo v primerjavi z letom 2019 manj prihodov, medtem ko se je število prihodov po zahodnoafriški, osrednjeredozemski in zahodnobalkanski poti povečalo. Grške meje in otoki so bili še naprej pod velikim pritiskom, Evropska komisija je sodelovala z grškimi organi in drugimi državami članicami EU, da bi zagotovila ključno podporo za ureditev razmer, vključno z izvajanjem prostovoljne premestitve iz Grčije v druge države članice za otroke brez spremstva in otroke z ranljivostmi v družini.

Premestitve so se nadaljevale tudi po misijah iskanja in reševanja v Sredozemskem morju. Izkrcaja in premestitve je usklajevala Evropska komisija, potekali pa so – ob sodelovanju ustreznih agencij EU, vključno z uradom EASO – v skladu s standardnimi operativnimi postopki, oblikovanimi leta 2019. Ta prizadevanja so pokazala konkretno evropsko solidarnost v praksi, hkrati pa poudarila potrebo po bolj predvidljivem solidarnostnem mehanizmu za izkrcaje in premestitev, kot je predvideno v predlagani novi uredbi o upravljanju azila in migracij.

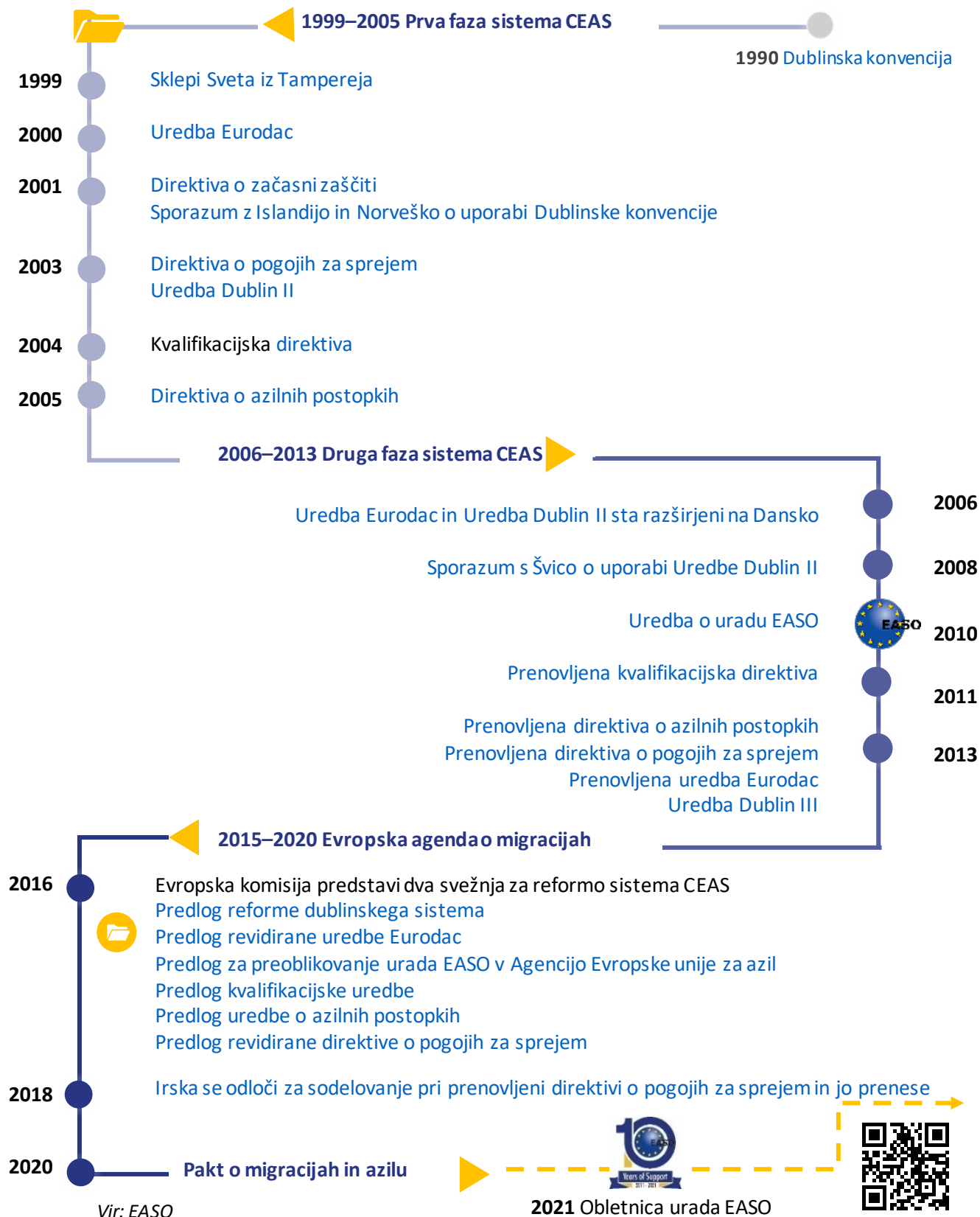
Konec leta 2020 je pomenil tudi konec prehodnega obdobja, v katerem se je po izstopu Združenega kraljestva iz EU za Združeno kraljestvo in znotraj njega še vedno uporabljalo pravo EU. Od 1. januarja 2021 se pravo EU, ki se nanaša na azil, ne uporablja več samodejno, razen če se ohrani v nacionalnem pravnem sistemu. Pomembno je, da je bila uredba Dublin III v Združenem kraljestvu razveljavljena, njene določbe pa so se prenehale uporabljati.

V letu 2020 je EU še naprej sodelovala z zunanjimi partnerji za obvladovanje migracijskih pritiskov s celovitim pristopom, ki temelji na multilateralizmu. Cilji dejavnosti, ki se izvajajo v okviru zunanje razsežnosti migracijske politike EU, vključujejo odpravljanje temeljnih vzrokov migracij, boj proti tihotapskim mrežam, krepitev sodelovanja s tretjimi državami na področju vračanja in ponovnega sprejema, sodelovanje s partnerskimi državami pri upravljanju meja in zagotavljanje podpore za zaščito v tujini.

Sodišče Evropske unije (Sodišče EU) je v svoji vlogi zagotavljanja usklajene razlage in uporabe prava EU izdalo več sodb, ki se večinoma nanašajo na predhodno odločanje in v katerih so nadalje razložene različne določbe sistema CEAS. Sodna praksa je zajemala teme, povezane z učinkovitim dostopom, azilnim postopkom, zagotavljanjem osebnih razgovorov v nedopustnih primerih, oblikami zaščite, pridržanjem, drugostopenjskimi postopki, nediskriminacijo državljanov in upravičencev do mednarodne zaščite, ki so naknadno pridobili državljanstvo, združitvijo družine in ohranjanjem enotnosti družine, vračanjem državljanov tretjih držav, premestitvami, zaščito, ki jo je Palestincem brez državljanstva zagotavlja UNRWA, in zavrnitvijo služenja vojaškega roka. Poleg tega je Sodišče EU izdalo sodbo o nacionalnih omejitvah financiranja nevladnih organizacij, ki je vplivala na nevladne organizacije, dejavne na področju mednarodne zaščite.

Razvoj skupnega evropskega azilnega sistema (CEAS)

3. Podpora urada EASO državam

Leto 2020 zaznamuje deseto obletnico ustanovitve urada EASO. Urad EASO se na podlagi svoje ustanovne uredbe osredotoča na izboljšanje izvajanja sistema CEAS, krepitev praktičnega sodelovanja med državami članicami na področju azila in zagotavljanje operativne podpore državam članicam, ki doživljajo poseben pritisk na svoje azilne sisteme in sisteme za sprejem.

Med pandemijo covid-19 so bile dejavnosti urada EASO v letu 2020 neposredno usmerjene v pomoč državam članicam pri zagotavljanju neprekinjenega delovanja, nemotenega izvajanja dejavnosti usposabljanja in omogočanja spletnih srečanj med državami članicami. Urad EASO je začel izvajati posebno pobudo za zbiranje informacij, da bi ključnim deležnikom zagotavljal posodobljene, celovite in zanesljive informacije o vplivu covid-19 na nacionalne azilne sisteme in sisteme za sprejem ter načrt za uvedbo cepljenja prosilcev za azil in upravičencev do mednarodne zaščite. Da bi zagotovil visoke standarde pri obravnavi prošenj za azil med pandemijo, je izdal praktična priporočila za izvajanje osebnih razgovorov na daljavo in izvajanje registracij na daljavo/prek spleta.

Pri operativnem delu urada EASO je bilo treba zaradi zdravstvenih ukrepov pozornost preusmeriti na zaledne delovne postopke, kot je delo v zvezi z zaostankom pri dosjeh; upravne naloge pri registraciji; zagotavljanje podpore v zvezi s pritožbami; dejavnosti za krepitev zmogljivosti; izboljšanje politike in postopkov; ter podporo zagotavljanju informacij in sprejemu prek telefonskih števil za pomoč na daljavo. Urad EASO je ostal dejaven tudi na terenu in pomagal pri premestitvi otrok brez spremstva iz Grčije v druge države članice. Konec leta 2020 je bil poleg tega sprejet dogovor o podpori Španiji za zmanjšanje pritiska na njen sistem za sprejem in vzpostavitev novega modela sprejema.

Videoposnetek: Mejniki in dosežki urada EASO

Vir: EASO

4. Delovanje skupnega evropskega azilnega sistema

Ključni dogodki v letu 2020 na nacionalni ravni so prispevali k oblikovanju zakonodaje, politik in praks na področju azila v državah EU+. Horizontalni temi na vseh stopnjah azilnega postopka sta bili vpliv pandemije covid-19 in digitalizacija azilnih postopkov.

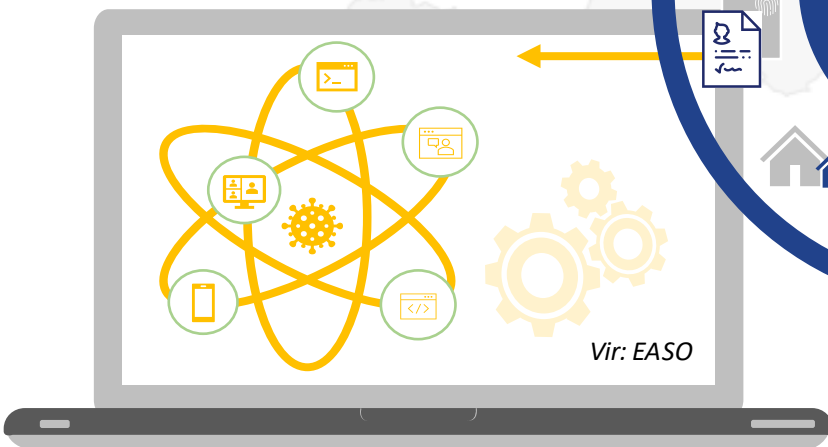
Digitalizacija azilnega postopka

Pandemija covid-19 je spodbudila države k uporabi digitalnih orodij in prilagoditvi praks v sprejemnih centrih.

Digitalizacija lahko kljub koristim povzroči morebitna tveganja, povezana na primer z varstvom podatkov, digitalno pismenostjo in povezljivostjo.

Vir: EASO

COVID-19

Omejitve potovanj med pandemijo covid-19 so močno vplivale na možnosti prosilcev za azil, da vstopijo na ozemlje EU. Nacionalni organi so se morali hitro prilagoditi novim okoliščinam, tako da so v prvem valu pandemije za kratek čas začasno ustavili registracije ali jih omejili. V tem času so države EU+ na novo organizirale postopke in delovno okolje.

V dublinski postopek je bilo usmerjenih manj prosilcev za azil, postopek za predaje pa je bilo treba prilagoditi, da bi upoštevali stroge zdravstvene zahteve. Iz sodne prakse iz leta 2020 je razvidno, da je pritisk na zdravstvene sisteme postal dodaten dejavnik, ki ga je treba upoštevati pri določanju države članice, odgovorne za obravnavanje prošnje za azil.

Omejevanje fizičnih stikov, zaprtje objektov, delo na daljavo in zdravstveni protokoli so vplivali na vse faze obravnave prošenj na prvi in drugi stopnji, vključno z osebnimi razgovori, zagotavljanjem tolmačenja, obveščanjem o odločitvah, obvladovanjem števila primerov, usposabljanjem in ocenjevanjem kakovosti. Kadar je bilo mogoče, so se te naloge opravljale na daljavo s pomočjo digitalnih tehnologij, kot so videokonference. Notranje ureditve dela v upravah na prvi in drugi stopnji so bile prilagojene, da so bile motnje pri zagotavljanju storitev čim manjše, hkrati pa so bili upoštevani ukrepi na področju javnega zdravja. Posledično so bili ustrezno podaljšani postopkovni roki.

Oblika zagotavljanja informacij se je spremenila, in sicer v manjša skupinska srečanja, zagotavljanje informacij po telefonu ali prek spletnih srečanj ali video učnih ur, dodatna prizadevanja pa so bila usmerjena zlasti v zaščito, higienske ukrepe, protokole, ki jih je treba upoštevati, zdravstveno pomoč in navodila za preprečevanje okužbe. Pravna pomoč in zastopanje sta se zagotavljala na daljavo ali z omejenimi osebnimi stiki. Več držav je poročalo o omejenem dostopu do pravne pomoči na mejah ter v sprejemnih centrih in centrih za pridržanje, kar je bila neposredna posledica omejevalnih ukrepov, povezanih s pandemijo covid-19. Zaradi omejene možnosti izvajanja misij za ugotavljanje dejstev v izvornih državah so se države EU+ osredotočile na druge metode zbiranja informacij o izvornih državah in ohranjanja stikov z viri.

Na področju sprejema so države EU+ prilagodile organizacijo in infrastrukturo sprejema okoliščinam pandemije covid-19 ter uvedle ukrepe, kot so začetno obdobje karantene po prihodu, omejevanje fizičnih stikov znotraj sprejemnih objektov in omejena mobilnost med njimi, omejitve obiskov ter dodatni higienski ukrepi in zaščitna oprema. Zahteve po dodatnem prostoru so dodatno obremenile za organe za sprejem, vodstveno osebje in osebje sprejemnih centrov, medtem ko so bile podporne storitve pogosto zmanjšane, da bi se ohranilo omejevanje fizičnih stikov, ali pa so se te storitve začele opravljati spletno. To je še posebej negativno vplivalo na prosilce s posebnimi potrebami, ki včasih niso imeli na voljo vseh potrebnih podpornih storitev. V večini držav EU+ so bili centri za pridržanje zaradi omejitev zaradi covid-19 manj zasedeni, saj je bila odstranitev zavrženih prosilcev odložena, državljani tretjih držav pa so bili izpuščeni.

Eno od področij, ki jih je pandemija močno prizadela, je bila vsebina zaščite in vključevanje upravičencev do zaščite. Zamude pri podaljševanju dovoljenj za prebivanje zaradi motenj pri zagotavljanju storitev so pogosto povzročile pravno negotovost in ovirale dostop do drugih pravic, kot so stanovanje, zaposlitev in zdravstveno varstvo. Postopki združitve družine so se ustavili ali močno zavlekli, možnosti za zaposlitev pa so se zmanjšale. Ustrezna podpora s spletnim šolanjem za otroke je bila pogosto izziv zaradi pomanjkanja računalnikov, internetne povezave ali negotovih stanovanjskih razmer, ki niso omogočale ločenega mirnega prostora za učenje. Podporni programi in individualni načrti vključevanja za upravičence so bili razširjeni ali prilagojeni novim okoliščinam. Kljub temu imajo

lahko posledice pandemije dolgoročne učinke na vključevanje, od zdravja do nastanitvenih in zaposlitvenih možnosti.

Omejitve potovanj so seveda vplivale na izvajanje vračanj. Število prisilnih vrnitev se je znatno zmanjšalo, medtem ko so se prostovoljne vrnitve nadaljevale v skladu z zahtevanimi zdravstvenimi protokoli in previdnostnimi ukrepi. Številne države so poleg postopkov vračanja začasno ustavile tudi izdajanje odločb o vrnitvi in tako podaljšale obdobje prostovoljne zapustitve.

Na splošno so si države EU+ izjemno prizadevale za zagotovitev neprekinjenega izvajanja storitev, kar kaže na odpornost in prožnost nacionalnih azilnih sistemov in sistemov za sprejem ob nepričakovanih dogodkih. Hkrati so pravosodni organi pregledali nove ukrepe, da bi zagotovili njihovo skladnost s pravnimi standardi in jamstvi.

Digitalizacija

Pandemija covid-19 je bila nova spodbuda za nadaljevanje ali pospešitev uporabe digitalnih tehnologij na področju azila. Države EU+ so leta 2020 razvile in uvedle nove elektronske sisteme v vseh fazah azilnega postopka. Digitalne rešitve so se uporabljale za spletno registracijo prošelj, preverjanje identitete prosilca, predložitev dokumentov, razgovore na daljavo, zagotavljanje informacij, pravne pomoči in tolmačenja, jezikovno analizo, uradno obveščanje o odločbah in informacije o statusu zadeve, predložitev pritožb in digitalnih podpisov za izdajo odločb ter zagotavljanje podpore pri vključevanju, vključno z učenjem jezikov, družbeno orientacijo in zaposlitvenim svetovanjem. Številne države so izboljšale tudi svoje elektronske sisteme za upravljanje sprejema in informacijsko infrastrukturo ter vlagale v več informacijske opreme v sprejemnih centrih.

Na področju vračanja so države EU+ začele uporabljati postopke komuniciranja in svetovanje o reintegraciji na daljavo, spletna orodja pa so olajšala komunikacijo s tretjimi državami o postopkih identifikacije oseb v postopku vračanja in izdaji potovalnih dokumentov. Digitalne tehnologije so se uporabljale tudi v okviru preselitve, kot so razgovori na daljavo in virtualni predintegracijski tečaj, da bi zagotovili neprekinjeno izvajanje storitev.

Čeprav digitalizacija prinaša številne koristi, je bila pozornost usmerjena tudi na morebitna tveganja, vključno s privolitvijo v uporabo osebnih podatkov, težavami z dostopnostjo za nekatere profile prosilcev, ki morda niso digitalno pismeni ali nimajo dostopa do opreme in povezljivosti, pomanjkanjem človeške interakcije pri zagotavljanju storitev (na primer pri zagotavljanju storitev posameznikom s posebnimi potrebami) in povečanjem zaupanja med ciljnim skupinami za spodbujanje smiselne uporabe. Te pomisleke je treba upoštevati in jih ustrezno obravnavati pri nadaljnjih prizadevanjih za digitalizacijo.

4.1 Dostop do ozemlja in azilnega postopka

Prenovljena direktiva o azilnih postopkih usmerja države EU pri zagotavljanju učinkovitega dostopa do postopka osebam, ki potrebujejo pomoč, in varovanju pravice do vložitve prošnje za zaščito. Kljub temu se je v letu 2020 poročalo o več incidentih na zunanjih mejah EU, povezanih s preprečevanjem ali zavlčevanjem uporabe prenovljene direktive o azilnih postopkih in posledično z zagotavljanjem učinkovitega dostopa do azilnega postopka.

Glavni zakonodajni in politični dogodki na področju dostopa do azilnega postopka v letu 2020 so se nadaljevali po isti poti kot v prejšnjih letih. Postopki so se še naprej izpopolnjevali, da bi organi na začetku azilnega postopka učinkovito pridobili čim več informacij, in se usklajevali med različnimi deležniki. Glavna cilja sta bila boljše usmerjanje primerov skozi sistem in pospešitev celotnega postopka.

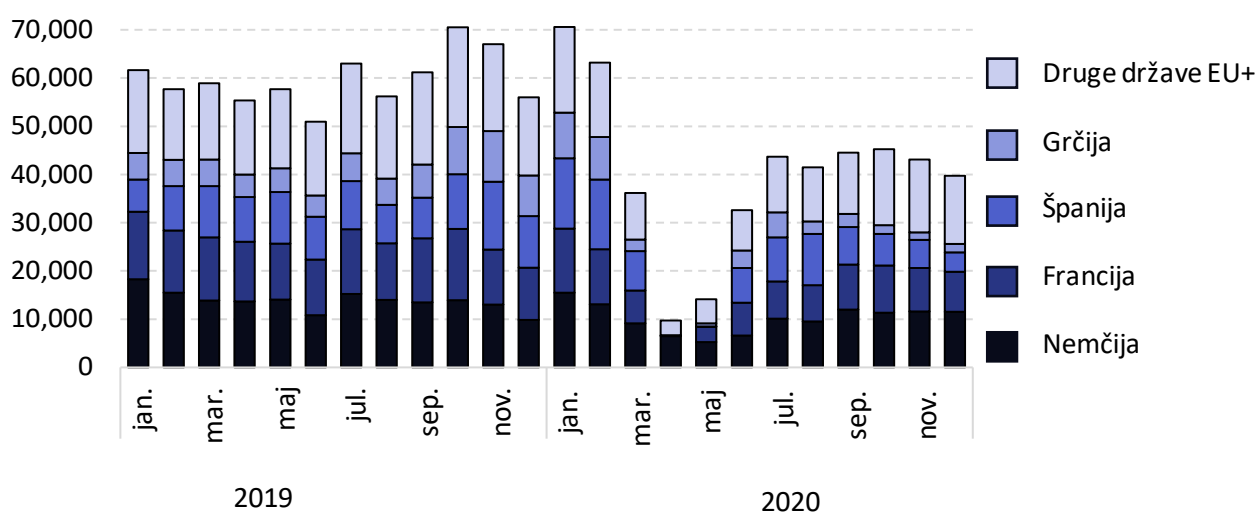
Leta 2020 je bilo v državah EU+ vloženi približno 485 000 prošenj za mednarodno zaščito, kar je za kar 32 % manj kot leta 2019. To zmanjšanje, zaradi katerega je bilo število prošenj na letni ravni najnižje od leta 2013, je mogoče pripisati omejitvam zaradi covida-19, ki so bile uvedene v državah EU+ in tretjih državah, s katerimi je bilo omejeno gibanje prek meja in znotraj držav.

Število prošenj za azil je dejansko med letom precej nihalo. Na začetku leta se je še naprej povečevalo, saj je bilo januarja in februarja 2020 vloženi več prošenj kot v istih mesecih leta 2019 (15- oziroma 10-odstotno povečanje). Po prvem izbruhu covida-19 marca 2020 pa se je število prošenj znatno zmanjšalo. Ko so bili ukrepi za omejitev gibanja po državah postopoma odpravljeni, se je število prošenj začelo spet povečevati (glej prikaz 1).

Učinek ukrepov zaradi covida-19 na prošnje za azil je bil po državah EU+ porazdeljen neenakomerno. V državah, v katerih je bil azilni postopek v prvem valu pandemije večinoma ustavljen, se je število prošenj za azil znatno zmanjšalo, medtem ko se je v državah, v katerih je azilni postopek ostal odprt, zmanjšalo v manjšem obsegu.

Na splošno sta bili skoraj dve tretjini (63 %) vseh prošenj za azil leta 2020 vloženi v samo treh državah, in sicer v Nemčiji (122 000), Franciji (93 000) in Španiji (89 000), s precej manj prošnjami sledita Grčija (41 000) in Italija (27 000). Glavne izvorne države, ki so glede na leto 2019 ostale nespremenjene, so bile Sirija (70 000), Afganistan (50 000), Venezuela (31 000), Kolumbija (30 000) in Irak (20 000), prosilci iz vseh teh držav pa so leta 2020 vložili manj prošenj. Prosilci iz glavnih petih držav so skupaj predstavljali več kot dve petini vseh prošenj v državah EU+.

Prikaz 1: Število prošenj po državah, ki so jih prejele največ, 2019–2020

Vir: Eurostat [[migr_asyappctzm](#)] na dan 28. aprila 2021.

4.2 Dublinski postopek

Cilj uredbe Dublin III je opredeliti jasno in izvedljivo metodo za določitev države članice, odgovorne za obravnavanje posamezne prošnje za azil. Njen cilj je tudi zagotoviti, da imajo prosilci učinkovit dostop do postopkov za priznanje mednarodne zaščite in da prošnjo obravnava ena sama, jasno določena država članica. Dublinski sistem je eden od vidikov sistema CEAS, o katerem se je največ razpravljalo, zlasti v zvezi z uravnoteženjem delitve odgovornosti in solidarnosti med državami članicami.

Potencialna prihodnost dublinskega postopka je bila poudarjena leta 2020 s predstavitvijo novega pakta o migracijah in azilu in predloga uredbe o upravljanju azila in migracij, ki ju je pripravila Evropska komisija. Cilj pakta je nadomestiti dublinski sistem s skupnim okvirom, ki bo poleg učinkovitih mehanizmov za določitev države članice, odgovorne za obravnavanje prošnje za azil, vključeval tudi nov celovit mehanizem za neprekinjeno solidarnost na podlagi racionaliziranih meril.

Na podlagi podatkov, izmenjanih prek sistema urada EASO za zgodnje opozarjanje in pripravljenost na krize, je bilo leta 2020 izdanih 95 000 odločb o poslanih dublinskih zahtevkih. To je pomenilo zmanjšanje za tretjino v primerjavi z letom 2019 in je bilo v skladu z obsegom zmanjšanja števila prošenj za azil, vloženih leta 2020. Dejansko je razmerje med prejetimi odločbami na podlagi dublinske uredbe in vloženimi prošnjami za azil znašalo 20 %, kar je podobno kot leta 2019.

Na ravni države sta Francija in Nemčija tudi leta 2020 prejeli največ odločb v odgovor na zahteve glede prevzema odgovornosti druge države, pri čemer skupaj predstavljajo več kot tri petine skupnega števila teh odločb držav EU+. Leta 2020 je bila skupna stopnja ugodno rešenih prošenj za odločbe o dublinskih zahtevkih, merjena kot delež odločb o sprejemu odgovornosti v vseh izdanih odločbah, 56-odstotna, kar kaže, da se na ravni EU+ in v večini dublinskih držav članic že tretje leto zapored znižuje. Kljub temu so na ravni držav obstajale velike razlike v stopnji ugodno rešenih prošenj.

Med drugimi pomembnimi dogodki na evropski ravni je bila diskrecijska klavzula iz člena 17(2) uredbe Dublin III podlaga za program za premestitev za 1 600 otrok brez spremstva ter otrok s hudimi zdravstvenimi stanji in drugimi ranljivostmi skupaj z njihovimi družinami iz Grčije v druge države članice. Ta klavzula je bila uporabljena tudi pri nadaljnjih premestitvah po izkrcanju v okviru operacij iskanja in reševanja v Italiji in na Malti.

Člen 17(1) dublinske uredbe, ki je še ena diskrecijska klavzula, je bil v letu 2020 uporabljen nekaj več kot 4 700-krat, kar je za skoraj tretjino manj kot leta 2019. V skladu s to klavzulo se lahko država članica odloči, da bo obravnavala prošnjo za mednarodno zaščito, tudi če zanjo ni odgovorna v skladu z merili iz uredbe Dublin III. V letu 2020 je bilo med razlogi za tako odločitev tudi število primerov covid-19 v posamezni državi.

Seveda so bile zaradi pandemije covid-19 in nujnih ukrepov, ki so jih izvajale države EU+, predaje v skladu z dublinsko uredbo otežene. Skupno je bilo zaključenih približno 13 600 predaj, kar je polovico vseh predaj v letu 2019. Njihovo število se je zmanjšalo marca 2020, nato pa se je od aprila do junija 2020 zmanjšalo na še nižjo raven. Od julija 2020 se je izvajanje predaj začelo postopno povečevati, vendar se mesečno število predaj pozneje v letu ni vrnilo na raven pred pandemijo covid-19. Več kot tri četrtine vseh predaj so izvedle štiri države, in sicer Francija, Nemčija, Grčija in Nizozemska.

Nacionalna sodišča so prejela številne pritožbe v zvezi z načini predaje in roki zanje, od katerih jih je bilo veliko povezanih z izračunom rokov za predajo zaradi pandemije covid-19.

4.3 Posebni postopki

Med obravnavo prošelj za mednarodno zaščito na prvi stopnji lahko države članice pod določenimi pogoji uporabijo posebne postopke, kot so pospešeni postopki, postopki na meji ali prednostni postopki, pri čemer spoštujejo osnovna načela in jamstva, določena v pravu EU. Leta 2020 so bile uvedene ali podaljšane različne vrste postopkov na meji, ki so bili običajno osredotočeni na hitro obravnavo prošelj. V nekaterih državah članicah so se občasno pojavili pomisleki glede pogojev nastanitve na meji, uporabe pridržanja in zaščite jamstev za prosilce s posebnimi potrebami.

Države EU+ so se osredotočile na redne preglede svojih seznamov varnih izvornih držav, zato so bili ti sezname leta 2020 večkrat spremenjeni. Ti sezname se uporabljajo kot osnovne informacije o prošnjah za azil, ki so usmerjene v pospešeni postopek, pri čemer je bil leta 2020 v državah EU+ ugotovljen trend prednostnega razvrščanja zadev v okviru pospešenega postopka v prvi fazi pandemije covid-19.

Številne države EU+ so s spremembami zakonodaje in politike opredelile tudi merila za ponovne ali naknadne prošnje za mednarodno zaščito, da bi preprečile zlorabo azilnega sistema z vlaganjem neutemeljenih ponovnih prošelj. Na splošno so države EU+ leta 2020 prejele približno 56 000 ponovnih prošelj, kar je 19-odstotno zmanjšanje absolutnega števila v primerjavi z letom 2019, vendar pomeni povečanje deleža ponovnih prošelj v skupnem številu prošelj za dve odstotni točki.

4.4 Obravnava prošelj za azil na prvi stopnji

Prizadevanja v letu 2020 so bila osredotočena na hitro in učinkovito obravnavo ob hkratnem zagotavljanju jamstev za prosilce v državah EU+. Z zmanjšanjem števila prošelj za azil v letu 2020 se je ponudila priložnost za pregled sedanjih praks, uvedbo učinkovitejših metod, med drugim z digitalizacijo, izdajo novih smernic za obravnavanje prošelj ter odpravo zaostankov pri nerešenih zadevah.

Te spremembe so v povezavi z znatnim zmanjšanjem števila vloženih prošelj morda prispevale k temu, da je prvič po letu 2017 število odločb, izdanih v državah EU+, preseglo število vloženih prošelj. Na splošno so azilni organi v državah EU+ leta 2020 izdali približno 534 500 prvostopenjskih odločb, pri čemer je bilo več kot štiri petine vseh prvostopenjskih odločb izdanih v le petih državah: Nemčiji (24 %), Španiji (23 %), Franciji (16 %), Grčiji (12 %) in Italiji (8 %). Večina prvostopenjskih odločb je bila izdana državljanom Sirije, Venezuele, Afganistana in Kolumbije (v padajočem vrstnem redu).

Poleg tega je bilo umaknjenih približno 47 200 prošelj, kar je najmanjše število od leta 2013 in več kot četrtnina manj kot leta 2019. Zaradi zmanjšanja števila prošelj in števila umaknjenih prošelj je bilo leta 2020 razmerje en umik na vsakih deset vloženih prošelj, podobno kot leta 2019. Čeprav iz podatkov Eurostata ni razvidna vrsta umika, podatki iz sistema zgodnjega opozarjanja in pripravljenosti na krize kažejo, da je bila kot v prejšnjih letih leta 2020 večina umaknjenih vlog umaknjena implicitno. Umaknjene prošnje, zlasti implicitne, so lahko približni kazalnik pobega in začetka sekundarnih gibanj proti drugim državam EU+. V skladu s to razlago je bilo največ prošelj umaknjenih v najbolj obremenjenih državah članicah, kot sta Grčija in Italija, v katerih so skupaj zabeležili več kot tretjino vseh umaknjenih prošelj.

4.5 Obravnava prošelj za azil na drugi ali višji stopnji

Medtem ko je število odločb o prošnjah na prvi stopnji v letu 2020 ostalo razmeroma nespremenjeno, se je število odločb, izdanih na drugi ali višji stopnji, zmanjšalo za skoraj petino, in sicer s približno 300 000 v letih 2018 in 2019 na približno 237 000 v letu 2020. Kot v prejšnjih letih je bilo v treh državah EU+ izdanih več kot dve tretjini vseh odločb v okviru postopka pritožbe ali ponovnega pregleda: Nemčiji (42 % vseh odločb na drugi ali višji stopnji), Franciji (18 %) in Italiji (10 %). Leta 2020 sta bili več kot dve od petih odločb na drugi ali višji stopnji izdani državljanom Afganistana, Iraka, Pakistana, Sirije in Nigerije, kar je bil enak vzorec kot leta 2019.

Zakonodajne in politične spremembe na drugi stopnji v državah EU+ so bile osredotočene na reorganizacijo drugostopenjskih organov, da bi se povečala specializacija, odložitev izvršitve odločbe o vrnitvi med pritožbenim postopkom ter začasna prilagoditev pisnih in ustnih postopkov ter rokov zaradi omejitev zaradi pandemije covid-19.

4.6 Primeri v obravnavi

Glede na to, da je bilo leta 2020 več izdanih odločb kot vloženih prošelj, se je število primerov v obravnavi v državah EU+ zmanjšalo. Konec leta 2020 je na odločitve čakalo približno 773 600 prošelj za azil, kar je 18-odstotno zmanjšanje v primerjavi z letom 2019. Kljub temu je bilo število nerešenih primerov še vedno večje kot v obdobju pred krizo leta 2014.

4.7 Sprejem prosilcev za mednarodno zaščito

Trendi, ugotovljeni v prejšnjih letih, so se leta 2020 nadaljevali, pri čemer so nekatere države začele izvajati pomembne reforme v svojih sistemih za sprejem, vključno z institucionalno reorganizacijo in prilagoditvijo sprejemnih zmogljivosti. Nadaljevala se je okrepljena centralizacija in usklajevanje začetne faze sprejema, več držav pa je začelo vzpostavljati centre za prihode, da bi vse deležnike azilnega postopka in postopka sprejema zbrale na enem mestu ter tako olajšale začetne korake postopka.

V več državah članicah EU se je še vedno dogajalo, da so priznani upravičenci do mednarodne zaščite ali nekdanji prosilci ostali v sprejemnih centrih tudi po koncu azilnega postopka. V prejšnjih letih je bil poudarek na hitrem vključevanju prosilcev v usposabljanje, povezano z zaposlovanjem, ter ocenjevanje in razvoj znanj in spretnosti. Čeprav se je zdelo, da je to še vedno glavno vodilno načelo za države članice, je zaradi zmanjšane obsega storitev, vključno z izobraževanjem in usposabljanjem, zaradi pandemije covid-19 obstajalo tveganje, da bodo ti programi kljub prizadevanjem nacionalnih organov manj učinkoviti.

Zdi se, da so se leta 2020 okrepili nekateri pomisleki glede pogojev v sprejemnih centrih, ki so jih izrazili urad UNHCR in organizacije civilne družbe za posamezne države in razmere, na primer na žariščnih točkah. Tragični dogodki v taborišču Moria na Lezbosu so spodbudili obnovljeno večstransko sodelovanje za izboljšanje pogojev za sprejem.

4.8 Pridržanje med azilnim postopkom

Leta 2020 je več držav EU+ spremenilo svojo zakonodajo o pridržanju v okviru množičnega prihoda državljanov tretjih držav in postopkov vračanja. V nekaterih državah so se opazila prizadevanja za preusmeritev politik k alternativam pridržanju, v drugih pa so takšne alternative ostale omejene. Glavni izzivi so bili še naprej uporaba pridržanja, pogoji v priporu in namestitvev mladoletnikov v pridržanje, medtem ko so druge možnosti ostale omejene. Med letom so sodišča na evropski in nacionalni ravni dejavno analizirala politike in prakse pridržanja, razlagala pravo v praksi in določala standarde.

4.9 Dostop do informacij

Države EU+ so okrepile in prilagodile svoje prakse, da bi prosilcem za azil zagotovile učinkovit dostop do informacij in postopkovno pravičnost. Prizadevanja so bila osredotočena na uporabo novih tehnologij, vzpostavitev alternativnih kanalov za razširjanje informacij ter ozaveščanje prek elektronskih komunikacijskih orodij, kot so spletne platforme in vozlišča, mobilne aplikacije in družbeni mediji. Številne države so razvile posebne telefonske linije in prenovile obstoječa spletišča, da bi zagotovile, da so informacije na voljo v številnih jezikih. Informacije, ki so na voljo, vključujejo vidike azilnega postopka, vsakdanje življenje v državi gostiteljici, vključevanje, vračanje in najnovejše informacije o ukrepih, povezanih s pandemijo covid-19.

4.10 Pravna pomoč in zastopanje

Da bi ublažile omejevalne ukrepe v zvezi s pandemijo covid-19 in še naprej zagotavljale dostop do pravne pomoči, so številne države organizirale informativne sestanke o pravni pomoči, bodisi individualno ali v manjših skupinah ali pa so osebno interakcijo nadomestile s telefonskimi in video klici. Številne države so sprejele tudi novo zakonodajo ali politike o dostopu do pravne pomoči in zastopanja, pri čemer so nekatere od njih prvič razširile dostop do pravne pomoči in zastopanja na prvi stopnji.

Obstoječi projekti so bili razširjeni in okrepljeno je bilo sodelovanje z drugimi deležniki, ob tem so bili uvedeni ukrepi za izboljšanje kakovosti storitev s povečanjem urne postavke za odvetnike in izboljšanjem zahtev glede kvalifikacij. Kljub temu so organizacije civilne družbe v letu 2020 izrazile zaskrbljenost zaradi oviranega ali nezadostnega dostopa do pravne pomoči in zastopanja – deloma zaradi omejitev zaradi pandemije covid-19 – na meji ter v centrih za pridržanje in sprejemnih centrih.

4.11 Storitve tolmačenja

V letu 2020 je bil poudarek na zvišanju standardov kakovosti za tolmačenje, na primer z usposabljanjem tolmačev, povečanjem spremljanja in izboljšanjem mehanizmov za ocenjevanje kakovosti. V primerih oddanih javnih naročil za storitve tolmačenja so bile pogodbam dodane nove zahteve, da bi zagotovili kvalitetnejše tolmačenje. Ugotovljeno je bilo, da je treba izboljšati storitve tolmačenja na mejah ter odpraviti pomanjkanje tolmačev za nekatere jezike v posameznih državah EU+.

4.12 Informacije o izvorni državi

Države EU+ so si v letu 2020 še naprej prizadevale za povečanje obsega in kakovosti informacij o izvorni državi. Ker se misije za ugotavljanje dejstev niso izvajale, so se države osredotočile na druge metode za zbiranje informacij, nekatere enote za informacije o izvorni državi pa so omejitve gibanja izkoristile za to, da so opravile poglobljeno delo, izboljšale in posodobile razpoložljive informacije ter zajele širši nabor tem.

Države z manjšimi azilnimi upravami so sprejele ukrepe za vzpostavitev enot za informacije o izvorni državi ali oblikovanje metodologije za dodelitev nekaterih izvornih držav uradnikom, ki vodijo zadeve in redno posodabljaajo informacije o teh državah. Raziskave in poročanje so bili osredotočeni na posodabljanje informacij o državah, za katere so bile informacije o izvorni državi že na voljo, zlasti o skupnih izvorih državah prosilcev za azil, kot so Afganistan, Iran, Irak in Sirija, vendar so bila prizadevanja usmerjena tudi v zbiranje informacij o manj pogostih izvornih državah, za katere je obstajalo malo ali nič tovrstnih informacij, na primer o Kolumbiji in Šrilanki.

4.13 Apatridnost v okviru azila

Po mednarodnem pravu so osebe brez državljanstva in upravičenci do mednarodne zaščite dve ločeni kategoriji, vendar je lahko oseba hkrati upravičenec do mednarodne zaščite in brez državljanstva. Z vidika azila lahko apatridnost vpliva na postopek odločanja o prošnji za mednarodno zaščito in postopkovne zaščitne ukrepe. Leta 2020 je več držav EU+ uvedlo ukrepe za obravnavo apatridnosti, vključno s pristopom k ustreznim mednarodnim pravnim instrumentom, vzpostavljanjem posebnih postopkov za določanje statusa oseb brez državljanstva, zagotavljanjem dostopa do državljanstva ob rojstvu, olajšanjem dostopa do naturalizacije, pospeševanjem postopka za določanje statusa oseb brez državljanstva in posodobitvijo smernic za obravnavanje prošelj oseb brez državljanstva.

Kljub temu se zdi, da so še vedno prisotni izzivi, s katerimi se srečujejo osebe brez državljanstva v različnih fazah azilnega postopka, vključno z nezadostno ozaveščenostjo o vprašanih v zvezi z apatridnostjo v azilnem postopku, neobstoem postopkov za določanje statusa oseb brez državljanstva v nekaterih državah EU+ in povečanim tveganjem samovoljnega pridržanja oseb brez državljanstva, povezanega s priseljevanjem.

4.14 Vsebina zaščite

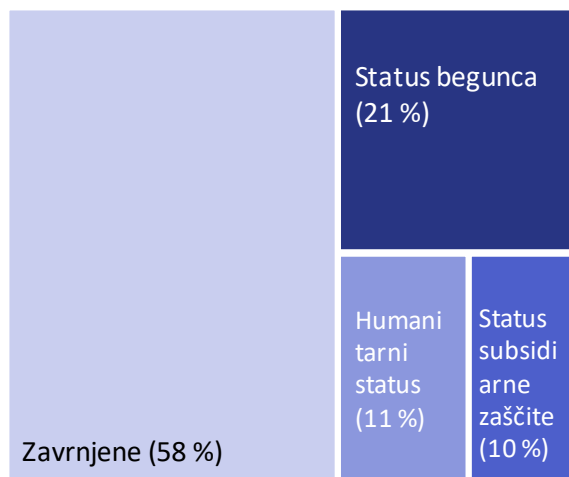
Osebam, ki jim je bila izdana pozitivna odločba, je v državah EU+ priznana oblika zaščite, ki vključuje sklop pravic in obveznosti ter dostop do številnih storitev. Pozitivna odločba je odločba, s katero se prizna status begunca, subsidiarna zaščita (oba statusa sta urejena s pravom EU) ali humanitarna zaščita (priznana v skladu z nacionalnim pravom). Stopnja ugodno rešenih prošelj se nanaša na število pozitivnih odločb kot delež skupnega števila odločb o prošnjah za mednarodno zaščito.

Leta 2020 je bila stopnja ugodno rešenih prošelj v državah EU+ za prvostopenjske odločbe v zvezi s prošnjami za azil 42-odstotna: od 534 500 izdanih odločb jih je bilo 224 000 pozitivnih, prosilcu pa je bila priznana neka oblika zaščite. Z večino pozitivnih odločb na prvi stopnji je bil prosilcu priznan status begunca (113 000 ali polovica vseh pozitivnih odločb). Subsidiarna zaščita je bila priznana v približno

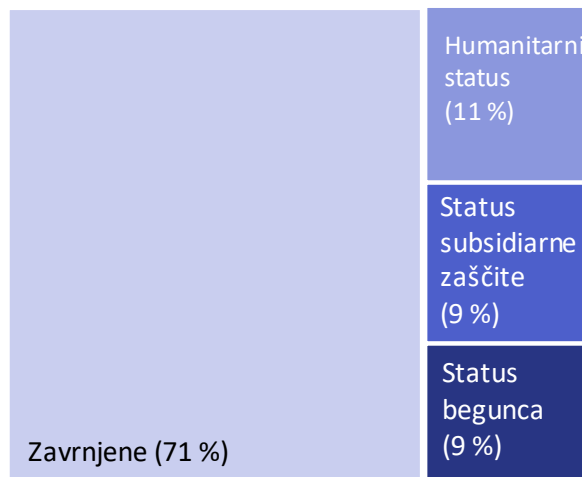
52 000 primerih (23 % vseh pozitivnih odločb), medtem ko je bil humanitarni status priznan v 59 000 primerih (27 % vseh pozitivnih odločb) (glej prikaz 2) .

Prikaz 2. Izid odločb o prošnjah za azil na prvi in drugi ali višji stopnji v državah EU+, 2020

A. Prvostopenjske odločbe

B. Odločbe na drugi ali višji stopnji

Vir: Eurostat [[migr_asvappctzm](#)] na dan 28. aprila 2021.

Na drugi ali višji stopnji je bilo med 237 000 odločbami, izdanimi v državah EU+, 70 000 pozitivnih odločb, kar pomeni 29-odstotno stopnjo ugodno rešenih prošenj. S pozitivnimi odločbami na drugi ali višji stopnji je bil najpogosteje priznan humanitarni status (26 000), status begunca in status subsidiarne zaščite pa sta bila priznana v manjšem številu primerov (vsak po 22 000).

Obseg in kakovost pravic in storitev, ki jih prejmejo upravičenci do zaščite, vplivata na možnosti za njihovo učinkovito vključevanje v novo družbo. Leta 2020 so nekatere države uvedle ukrepe za pravno ureditev položaja posebnih skupin tujcev. Nekatere so uvedle spremembe za olajšanje združitve družine za upravičence do mednarodne zaščite in zagotovile pojasnila o postopku s podrobnejšimi smernicami, medtem ko so bila sodišča še naprej dejavna pri oblikovanju politik in praks v zvezi z združitvijo družine. Hkrati so se nadaljevali trendi iz prejšnjih let glede povečane uporabe pregledov statusa ter doslednejše uporabe razlogov za prenehanje in preklic statusa.

Priprava in začetek izvajanja novega akcijskega načrta EU za integracijo in vključevanje sta zagotovila nadaljnje smernice za strategije integracije na nacionalni ravni. Države EU+ so si še naprej prizadevale podpirati upravičence z učenjem jezika, dostopom do izobraževanja in poklicnega usposabljanja, zaposlitvenimi možnostmi in socialno-kulturnim usmerjanjem, pri čemer so se nedavno preusmerile k individualizaciji načrtov vključevanja, prilagojenih potrebam posameznih upravičencev. V zadnjih letih so se okrepila prizadevanja za oceno načrtov integracije z interdisciplinarnimi raziskavami, da bi ocenili učinek obstoječih politik in pripravili priporočila za prihodnost. Skrb vzbujajoče so bile motnje, ki jih je leta 2020 povzročila pandemija covid-19 pri učinkovitem dostopu begunskih otrok do izobraževanja, pri čemer so številni deležniki pozvali k hitrim ukrepom, da bi preprečili dolgoročne posledice.

Stalna težava je položaj oseb, ki jim je bila priznana mednarodna zaščita v eni državi članici, nato pa so se preselile in znova zaprosile za azil v drugi državi članici. Taki primeri so za nekatere države članice vse pomembnejši ter so bili poudarjeni v političnih razpravah o predlogih reform iz leta 2016 ter paktu o migracijah in azilu.

4.15 Vračanje nekdanjih prosilcev

Čeprav je stopnja izvedenih vrnitev državljanov tretjih držav v številnih državah EU+ ostala razmeroma nizka, so bile leta 2020 sprejete številne nove zakonodajne in politične pobude za izboljšanje izvrševanja vrnitev in stroškovne učinkovitosti postopka vračanja. Nekatere države so uvedle strožja pravila glede obveznosti sodelovanja, identifikacije oseb, ki jih je treba vrniti, in rokov za napoved odhodov.

Države so spodbujale tudi prostovoljne vrnitve in pomoč ter tesneje sodelovale z agencijo Frontex. Številni dogodki so zadevali izvajanje vrnitev ob ustreznem upoštevanju načela nevračanja in humanitarnih vidikov, vključno z dostojanstvenim vračanjem mladoletnikov brez spremstva.

4.16 Preselitev in humanitarni sprejem

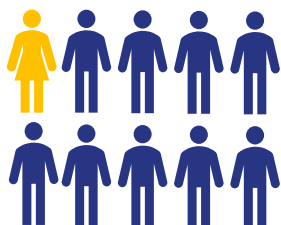
Preselitev in humanitarni sprejem imata ključno vlogo pri zagotavljanju zakonitih in varnih poti do zaščite za ljudi, ki jo potrebujejo. Od uvedbe prvega evropskega programa za preselitev julija 2015 je ta proces ostal visoko na seznamu prednostnih nalog politike. Zaradi omejitev, povezanih s pandemijo covid-19, se je število beguncev, ki so bili v letu 2020 dejansko preseljeni, v državah EU+ neizogibno zmanjšalo.

V skladu s smernicami Evropske komisije o izvajanju ustreznih določb EU na področju azila, postopka vračanja in preselitve so države EU+ prilagodile svoje postopke, da bi po možnostih zagotovile nadaljnje izvajanje postopkov preselitve, na primer z obravnavo nujnih primerov na podlagi dokumentacije in izvedbo razgovorov na daljavo. Do konca leta 2020 večina držav ni izpolnila svojih nacionalnih kvot, zato so morale zaprositi za prenos v naslednje leto, s čimer so izrazile svojo zavezanost zagotavljanju varnih poti do zaščite.

Osredotočenost na ranljive prosilce za azil

Leta 2020 je v državah EU+ prošnje za mednarodno zaščito vložilo približno **14 200** mladoletnikov brez spremstva,

kar predstavlja **3 %** od skupno **485 000** prošenj za azil v letu 2020.

Skoraj **9** od **10** mladoletnikov brez spremstva, ki so zaprosili za mednarodno zaščito, je bilo dečkov.

Potrebna so večja prizadevanja za zaščito **žensk in deklet** v azilnem postopku pred nasiljem, trgovino z ljudmi in pohabljanjem/obrezovanjem ženskih spolovil.

41 % mladoletnikov brez spremstva izvira iz **Afganistana**.

Potrebni so zaščitni ukrepi za zaščito otrok v azilnem postopku, da ne padejo v roke **trgovcev z ljudmi**.

Osebe LGBTI so žrtve kršitev človekovih pravic v številnih delih sveta in jih bo med azilnim postopkom morda strah odkrito govoriti.

Vir: EASO

5. Otroci in prosilci s posebnimi potrebami

Pravni red EU na področju azila vključuje določbe o identifikaciji prosilcev, ki potrebujejo posebna procesna jamstva, in zagotavljanju podpore tem prosilcem. Med ranljivimi prosilci so ena od ključnih skupin mladoletniki brez spremstva, ki iščejo zaščito brez odgovorne odrasle osebe. Novi pakt o migracijah in azilu vključuje več določb za zagotovitev, da se upošteva otrokova največja korist, na primer s krepitvijo združitve družine in spodbujanjem močnejšega solidarnostnega mehanizma za premestitev otrok brez spremstva in ranljivih prosilcev.

Leta 2020 je v državah EU+ prošnje za mednarodno zaščito vložilo približno 14 200 mladoletnikov brez spremstva, kar predstavlja 3 % od skupno 485 000 prošenj. V primerjavi z letom 2019 je absolutno število mladoletnikov brez spremstva ostalo razmeroma nespremenjeno (-3 %). Ker pa se je število prošenj za azil na splošno močno zmanjšalo, se je delež mladoletnikov brez spremstva od leta 2019 povečal za eno odstotno točko.

Velik delež mladoletnikov brez spremstva izvira iz Afganistana, kar pomeni 41 % prošenj, ki so jih leta 2020 v državah EU+ vložili mladoletniki (povečanje za 11 odstotnih točk glede na leto 2019), sledijo mladoletniki brez spremstva iz Sirije s 16-odstotnim deležem (povečanje za 6 odstotnih točk). Kot v prejšnjih letih je bila velika večina mladoletnikov brez spremstva, ki so zaprosili za mednarodno zaščito v državah EU+, moških (skoraj devet od desetih). Večina mladoletnih prosilcev za azil brez spremstva je spadala v starejšo starostno skupino, pri čemer sta bili približno dve tretjini teh prosilcev stari od 16 do 17 let, le približno desetina pa jih je bila mlajših od 14 let.

Številne države EU+ so leta 2020 posodobile svojo zakonodajo, politike in smernice, s čimer so poudarile, kako pomembni sta zgodnja identifikacija in napotitev, ob tem pa so izvajale ukrepe za spremljanje kakovosti ali oblikovale nove ocene ranljivosti za prosilce s posebnimi postopkovnimi potrebami. Uvedene so bile tudi zakonodajne spremembe za pospešitev imenovanja zakonitega skrbnika mladoletnika brez spremstva, vendar se je kljub tem prizadevanjem pogosto poročalo o zamudah pri imenovanju skrbnikov. Na splošno so bile tudi v letu 2020 še vedno izziv omejitve pri učinkovitem in hitrem prepoznavanju ranljivih prosilcev, vključno z mladoletniki, kar povečuje tveganje njihovega pridržanja ali namestitve v sprejemnih centrih, ki njihovih potreb ne zadovoljujejo ustrezno.

Na področju sprejema so si organi v državah EU+ močno prizadevali za vzpostavitev specializiranih zmogljivosti, da bi ranljivim prosilcem zagotovili varen kraj, kjer bi bilo mogoče obravnavati njihove posebne potrebe. Vendar se je pogosto poročalo, da vzpostavitev fizično in psihološko varnega okolja z dostopom do podpornih storitev, vključno z dostopom do izobraževanja za mladoletnike, ni bila vedno mogoča.

Še naprej so bila potrebna nadaljnja prizadevanja za zaščito žensk in deklet v azilnem postopku pred tveganji, kot sta nasilje v družini ali pohabljanje/obrezovanje ženskih spolovil. Države EU+ so sprejele nove pobude za vzpostavitev varnih zmogljivosti za ta profil prosilcev, sodišča pa so sprejela ukrepe za zaščito žensk in deklet, ki bi bile izpostavljene tveganju nasilja, če bi se vrnile v domovino.

Skupna skrb se nanaša na zaskrbljujoče povečanje trgovine z mladoletniki, zlasti neevidentiranih migrantov, pri čemer otroci predstavljajo skoraj četrtino vseh žrtev. Migrantke in otroci migrantov so temu tveganju neposredno izpostavljeni ne le na nevarnih poteh, temveč tudi po prihodu v Evropo. Otroci lahko izginejo iz sprejemnih centrov in postanejo žrtve trgovcev z ljudmi.

V številnih delih sveta so lezbijke, geji, biseksualne, transspolne in interspolne osebe (osebe LGBTI) žrtve kršitev človekovih pravic ter se soočajo z grožnjami. Pri tem profilu prosilcev je potreben občutljiv pristop, saj se med azilnim postopkom morda bojijo govoriti o svoji spolni usmerjenosti, spolni identiteti in izražanju ter spolnih značilnostih (SOGIESC). Razvoj v letu 2020 je bil osredotočen na zagotavljanje informacij in opredelitev varne države za prosilce s posebnimi potrebami, povezanimi s spolom.

Azilni sistemi in sistemi za sprejem v Evropi: pot naprej

Kljub zmanjšani mobilnosti v letu 2020 zaradi pandemije covid-19 je iz dokazov razvidno, da se migracijski tokovi nadaljujejo.

Potrebne so nadaljnje naložbe za prehod z reaktivnih odzivov na dolgoročne rešitve.

Digitalizacija lahko poveča učinkovitost in dostopnost azilnega postopka.

Za razvoj usklajenega evropskega sistema so vse bolj potrebni smernice in prispevki urada EASO.

Sodišča EU in nacionalna sodišča imajo ključno vlogo pri razlagi pravnega reda EU na področju azila in usmerjanju njegove praktične uporabe.

V novem paktu o migracijah in azilu je predlagan celovit okvir za varno in predvidljivo zagotavljanje rešitev za zaščito, v katerih so upoštevane različne potrebe.

Ob naraščajočih migracijskih tokovih so programi preselitve in dopolnilne poti ključni za zagotavljanje predvidljivega, varnega in zakonitega dostopa do varnosti.

Za trajnostne okvire so potrebni boljši pogoji za sprejem, pravočasno zagotavljanje zdravstvenega varstva in izobraževanja, prizadevanja za vključevanje in dostojni postopki za vračanje državljanov tretjih držav, ki ne potrebujejo zaščite.

Temeljne človekove pravice in vrednote EU morajo biti vodilo za pot naprej.

Vir: EASO

Sklepne ugotovitve: pot naprej

To je deseta izdaja *poročila o azilu*, v katerem urad EASO dokumentira in analizira stalen napredek držav EU+ pri standardizaciji in posodobitvi svojih azilnih sistemov in sistemov za sprejem. Države EU+ s kombinacijo začasnih, hitrih rešitev in v prihodnost usmerjenih politik obvladujejo zapletene migracijske tokove, obenem pa rešujejo tudi izzive. Dejansko so bili sedanji azilni sistemi in sistemi za sprejem zaradi izrednih zdravstvenih razmer na svetovni ravni med pandemijo covid-19 na preizkušnji, razvoj, predstavljen v tem poročilu, pa je pokazal njihovo odpornost in prožnost pri zagotavljanju neprekinjenega delovanja ob nepričakovanih dogodkih. Jasno je tudi, da je potreba po mednarodni zaščiti še vedno pomembna, zato so potrebne rešitve, ki spodbujajo dolgoročno trajnostnost.

Za izkoriščanje dosedanjega napredka so potrebne nadaljnje naložbe v prehod z začasne ureditve na skupno dogovorjen, celovit zakonodajni in politični okvir. V ta namen je stalno in okrepljeno sodelovanje med različnimi deležniki ključno za vključitev strokovnega znanja in primerjalnih prednosti, ki jih lahko posamezni deležniki prispevajo k razvoju skupnih rešitev. V tem procesu konsolidacije morajo biti temeljne človekove pravice in vrednote EU vodilo za pot naprej.

Kljub zmanjšani mobilnosti v letu 2020 zaradi pandemije covid-19 je iz dokazov razvidno, da se migracijski tokovi nadaljujejo.

Pandemija covid-19 je močno in kompleksno vplivala na delovanje azilnih sistemov in sistemov za sprejem v državah EU+ ter na število ljudi, ki pridejo v Evropo, da bi zaprosili za mednarodno zaščito. Število prošenj za azil, ki so bile leta 2020 vložene v državah EU+, se je v primerjavi z letom 2019 občutno zmanjšalo, in sicer za tretjino, omejitve potovanj in zapore pa so mnogim ovirale pot. Če pa se osredotočimo na število prošenj, vloženi januarja in februarja 2020 pred uvedbo ukrepov v zvezi s pandemijo covid-19, lahko na podlagi poročil ugotovimo, da se je število prošenj v primerjavi z istima mesecema leta 2019 povečalo za več kot 10 %, kar kaže na to, da bi bil trend števila prihodov naraščajoč, če se pandemija ne bi zgodila.

Ker žarišča konfliktov, sistematične kršitve človekovih pravic, politična nestabilnost in težke gospodarske razmere še naprej povzročajo obsežne razselitve po vsem svetu, se zdi, da se bodo migracijski tokovi v Evropo še naprej vztrajno ali vse hitreje povečevali. Čeprav se zdi, da je bila pandemija leta 2020 dejavnik, ki zavira mobilnost, se bo ta trend v prihodnosti verjetno spremenil. Če upoštevamo zmogljivosti različnih držav pri obravnavanju in premagovanju gospodarskih in socialnih posledic pandemije, je lahko okrevanje po pandemiji covid-19 neenakomerno, ima lahko močnejši učinek na že obstoječe vzroke razseljevanja ter povečuje neravnovesja med državami v razvoju in razvitejšimi državami. To lahko poleg tega spodbudi mobilnost iz prvih v druge. V tem okviru bodo temeljna vprašanja v zvezi z zunanjimi mejami EU še naprej pomemben del javne razprave, zlasti v zvezi z učinkovitim dostopom do ozemlja in azilnim postopkom, kar nadalje poudarja potrebo po prehodu na nov, splošno sprejet okvir za operacije iskanja in reševanja, izkrcanja, premestitve in na splošno pravično delitev odgovornosti.

Zaradi vse večjih migracijskih tokov bodo imeli programi za preselitev ključno vlogo pri zagotavljanju predvidljivega, varnega in zakonitega dostopa do varnosti. Pandemija covid-19 je leta 2020 negativno vplivala na postopke preselitve, kar je dodatno osvetlilo, kako pomembno je zaščititi ljudi, katerih pot na varno je dolga in tvegana. Večji poudarek na preselitvi in dodatnih poteh v novem paktu o migracijah in azilu je jasen znak zavezanosti zagotavljanju rešitev za zaščito na varen in predvidljiv način.

Cilj novega pakta o migracijah in azilu je zadovoljiti raznovrstne potrebe.

Pakt Evropske komisije o migracijah in azilu je bil septembra 2020 predlagan kot nov začetek za povečanje solidarnosti, usklajeno reševanje migracijskih izzivov ter krepitev zaupanja v azilni sistem EU s hitrejšimi in učinkovitimi postopki. 12-mesečno posvetovanje z različnimi državnimi in nedežavnimi deležniki pred dokončanjem predlaganega novega pakta je bilo pozitiven korak k upoštevanju različnih vidikov pri oblikovanju vključujoče in celovite evropske strukture v zvezi z migracijami in azilom. Pogajanja o zakonodajnih predlogih, vključenih v novi pakt, bodo imela osrednjo vlogo v prihodnjem razvoju dogodkov na področju migracij in azila.

Čeprav je bil dosežen pomemben napredek, je treba odpraviti številna razhajanja. Za preboj so potrebni politična volja, navdihnjeno oblikovanje politik in prožnost. Usmeritve iz novega pakta sicer še niso sprejete kot zakonodajni akti, vendar lahko že vplivajo na spremembe politik v nekaterih državah, da bi svoje prakse uskladile s predlaganim, in spodbujajo praktično sodelovanje med državami pri perečih vprašanjih, kar je trend, ki je bil opazen tudi po predlogih reforme sistema CEAS iz leta 2016.

Namenjanje pozornosti trajnosti sistemov: od reaktivnih odzivov k dolgoročnim rešitvam

Države EU+ so na podlagi preteklih izkušenj še naprej prilagajale svojo zakonodajo, politike, prakse in splošno organizacijsko ureditev, da bi bolje obvladovale pritok prosilcev za azil, optimizirale delovne postopke, povečale učinkovitost in uspešnost ter zagotovile dostojen postopek zaščite. Skupni trend v številnih državah EU+ je večja centralizacija in usklajevanje začetne faze azila in sprejema z ustanavljanjem centrov za prihod, v katerih so vsi deležniki azilnega postopka na enem mestu. Cilj je zbrati čim več informacij v zgodnji fazi postopka, da bi izboljšali učinkovitost odločanja, in zdi se, da je ta pristop osrednjega pomena tudi v novem paktu. Če bo mogoče hitro ugotoviti, kdo potrebuje zaščito in kdo ne, se bo povečala celovitost azilnih sistemov. V zvezi s tem se bodo nadaljevale razprave o mehanizmi za zagotavljanje spoštovanja temeljnih pravic in, kar je pomembno, načela nevračanja.

Spremembe so bile izvedene tudi v sistemih za sprejem, zlasti za zagotavljanje prilagojenih storitev prosilcem s posebnimi potrebami. Kljub tem prizadevanjem to področje ni brez izzivov, saj so bili sprejemni centri včasih prenatrpani, razmere niso bile optimalne, dostop do storitev, kot sta izobraževanje in zdravstveno varstvo, pa je bil otežen ali nezadosten. Razpoložljivi podatki na primer kažejo, da je bilo leta 2020 približno 30 % prosilcev za mednarodno zaščito v Evropi otrok, med njimi veliko šoloobveznih. Ti otroci pogosto nimajo doslednega in učinkovitega dostopa do izobraževanja. Tudi za tiste otroke, ki bodo morda vrnjeni po negativni odločbi, je ponudba izobraževanja v fazi sprejema vrednota sama po sebi, saj omogoča njihovo rast na kognitivni in socialni ravni. Za tiste, ki ostanejo, lahko pomanjkanje učinkovitega dostopa do izobraževanja dolgoročno negativno vpliva na njihov osebni razvoj in njihove možnosti za vključevanje. Takojšnja osredotočenost na vključevanje upravičencev do mednarodne zaščite prinaša številne koristi za dolgoročno trajnostnost: če se upravičence opremi s potrebnimi znanji in spretnostmi za uspeh v družbi gostiteljici, bo to pospešilo ne le njihov pozitiven prispevek kot bistvenih članov novih družb, temveč bo tudi okrepilo splošno socialno kohezijo.

Ob priznavanju funkcije začasnih rešitev pri zadovoljevanju takojšnjih potreb bodo za prehod na dolgoročne, trajnostne okvire potrebne izboljšave za zagotavljanje kakovostnih pogojev za sprejem, pravočasno zagotavljanje zdravstvenega varstva in izobraževanja, osredotočenost na vključevanje upravičencev in dostojanstveni postopki vračanja državljanov tretjih držav, ki ne potrebujejo zaščite. V tem prehodnem procesu lahko koncepti temeljnih človekovih pravic in načela EU zagotovijo potrebne smernice ter se uporabijo pri razvoju in delovanju takih dolgoročnih rešitev.

Pravična učinkovitost in učinkovita pravičnost: sodišča proučujejo nove prakse v skladu s pravnim redom EU na področju azila

Pravosodne institucije na ravni EU in nacionalni ravni so še naprej potrjevale svojo vlogo pri razlagi pravnega reda EU na področju azila in usmerjanju njegove praktične uporabe. Ta vloga je bila poudarjena leta 2020, ko so bila sodišča pozvana, naj ocenijo nove prakse in ukrepe, ki so jih uvedli nacionalni organi v novi realnosti, ki so jo sprožili izzivi brez primere, ko so bili potrebni hitri in učinkoviti odzivi. Nacionalna sodišča so začela ocenjevati vpliv varnostnih ukrepov zaradi pandemije covid-19 na pravice prosilcev za azil ter zapletenost predaj v skladu z dublinsko uredbo in z njimi povezanih rokov. Tudi Sodišče EU je kot pravosodni organ EU izdalo več pomembnih sodb, zlasti v zvezi z učinkovitim dostopom do azilnega postopka.

Jasno je, da bodo imeli pravosodni organi še naprej pomembno vlogo pri zagotavljanju pravilne razlage in uporabe evropskega pravnega reda na področju azila, še toliko bolj, ker je treba predloge Evropske komisije prenesti v dogovorjeni zakonodajni in politični okvir in ker se na drugi stopnji še vedno obravnava veliko število zadev.

Digitalizacija kot katalizator učinkovitosti in dostopnosti

Države EU+ so sprejele pomembne ukrepe za uvedbo tehnoloških inovacij, da bi povečale avtomatizacijo azilnih postopkov. Pandemija covid-19 je državam EU+ dala nov zagon za okrepitev digitalizacije postopkov, saj so morale prilagoditi svoje načine dela, da bi ublažile tveganja izrednih zdravstvenih razmer. Številne od teh rešitev bodo verjetno ostale trajnejše, da bi povečali učinkovitost azilnih sistemov in sistemov za sprejem, druge pa bodo morda del nabora orodij držav EU+, ki jih bo treba ponovno uporabiti pri reševanju podobnih izzivih v prihodnosti. Pri nadaljnjem delu na področju digitalizacije je treba pozornost nameniti vprašanjem zasebnosti podatkov, zagotavljanju enakopravnega dostopa do digitalnih storitev in povečanju zaupanja prosilcev in upravičencev do zaščite v nove tehnične rešitve, da se spodbudi njihova uporaba.

Usklajen evropski odziv z uradom EASO kot sestavnim delom

Zaradi kompleksne narave azila, ki je tesno povezana tudi z združitvijo družine in vračanjem, so potrebne celovite rešitve. V prihodnjih letih bosta usklajeno ukrepanje in vključevanje strokovnega znanja različnih deležnikov ključna za razvoj uravnoteženega pristopa, pri čemer bo ključno vprašanje, kako – ne pa če – prispevajo vsi deležniki. Za standardizacijo in praktično izvajanje delujočega evropskega azilnega sistema bodo potrebni široka politična volja in skupna vizija, usklajeni in pravični odzivi na migracijske pritiske na posamezne države ob spoštovanju temeljnih pravic oseb, ki iščejo zaščito, okrepljeno sodelovanje z izvornimi in tranzitnimi državami ter nadaljnja prizadevanja za odpravo temeljnih vzrokov nezakonitih migracij.

Urad EASO je v desetih letih od svoje ustanovitve dejavno sodeloval z Evropsko komisijo, državami članicami, evropskimi agencijami, civilno družbo in mednarodnimi organizacijami, da bi celovito podprl izvajanje sistema CEAS, in sicer z zagotavljanjem operativne pomoči državam članicam, ki se soočajo z velikim pritiskom, zagotavljanjem usposabljanja in visokokakovostnih praktičnih orodij strokovnjakom na področju azila, prispevanjem k izvajanju zunanje razsežnosti sistema CEAS in pripravo zanesljivih analitičnih rezultatov za sprejemanje odločitev. Urad EASO je v teh letih pridobil obsežne in edinstvene izkušnje, razvil inovativne delovne metodologije, vzpostavil močna partnerstva in služil kot del rešitve pri spodbujanju politik in praks, usmerjenih v zaščito.

V nenehno spreminjajočem se globalnem migracijskem okolju so smernice in prispevki urada EASO vse bolj potrebni. Pričakuje se, da se bo obseg delovnega programa urada EASO kot središča strokovnega znanja na področju azila še povečal, zlasti zaradi prehoda v Agencijo EU za azil.

ISBN 978-92-9465-062-7